

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

Isaia, 61, 1.

PROBLEMELE DE AZI ALE BISERICII NOASTRE

Epoca tulbure și agitată ce-o străbat astăzi toate popoarele civilizate, ridică în mod fatal, mari semne de întrebare cu privire la ziua de mâine, ce ne așteaptă învăluită de tainele și surprizele ei nebănuite.

Toți avem sentimentul penibil al unei nemulțumiri generale, ce stăpânește până și Statele cele mai solide și mai puternice, ca o consecință a condițiilor economice și politice, create pe urma războiului mondial.

De aici frământarea aceea individuală și colectivă, atât de vie, de nervoasă, ce împinge cursul istoriei să ia un ritm grăbit, sacadat, de cascade tumultoase, cu nădejdea de a preveni cataclismele și a garanta *pacea creatoare*, râvnită ca o supremă salvare a omenirii.

Tabloul e același și la noi în *România*. Mai puțin expuși privațiunilor zilnice față de numeroase țări europene, dimpotrivă trăind într'un belșug relativ, totuși suntem dominați de grija pentru viitorul *patriei*, abia închegată în hotarele ei naturale.

Spiritul revoluționar și asasin de pe pusta ungurească, demascat și înfierat la Geneva, ne obligă la trezvie de fiecare ceas, spre a împiedica declanșarea catastrofelor criminale. Ni se cer noi sacrificii pentru înzestrarea oștirii. Înțelegând perfectă lor justificare, le vom face fără nici o împotrivire.

*

Dar conștiinți de marele adevăr istoric, că biruințele se câștigă nu numai cu *tunurile*, ci tot așa de mult și cu *sufletele*, suntem datori să consacram pregătirii acestora cele mai bune eforturi ale noastre.

Și aici e misiunea specială a *Bisericii ortodoxe*. O tradiție milenară i-a dat drepturi definitive asupra sufletului românesc, pe care l-a purtat cu iubire pe cărările minunate ale evangheliei. E o certitudine necontestată, că rezistența noastră de răsă, în ciuda uraganelor

ce-au distrus atâtea popoare, se datorește mai presus de alți factori istorici, acelei supreme realități morale, care este *creștinismul ortodox*.

Astăzi când iarăș bate crivățul nebuniei peste neamuri, vedem cum milioane de inimi se îndreaptă înfrigurate spre altarele *credinții*, de unde așteaptă potolirea patimilor. Căci nimic nu servește mai hotărîtor *pacea lumii*, decât acordul nostru complet cu *idealul creștin*. Cu condiția însă, ca îndemnul lui divine să fie primite deopotrivă de clasele populare, ca și de cele conducătoare, spre a realiza un creștinism social real, iar nu unul de fațadă. Vă imaginați icoana țării noastre, străbătută de sufletul sfințitor al *practicii religioase*! Ce schimbare radicală s'ar opera în viața și moravurile ei de astăzi! Cât de sus s'ar situă concepția noastră despre viață și jertfirea ei în slujba unei *Patrii*, stăpânită mereu de doctrina lui *Hristos*.

Problema existenței n'ar mai fi privită numai sub înfățișările ei pur omenești, cum o tâlcuiesc atâtea, ci sub unghiul nou și veridic al *eternității*, care ne pune în contact cu tainele lumii, dând vieții noastre pe pământ o justificare superioară.

O *intensă trăire religioasă* în toate clasele societății românești — iată problema de permanentă actualitate, pe care norii negri de azi o impun și mai mult *Bisericii ortodoxe*.

*

Pe ce căi? Ele sunt multiple. Este însă incontestabil, că toate sunt în funcție de *valoarea Clerului*. Cu o preoțime, care va putea mărturisi, împreună cu dumnezeescul Pavel: „*nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine*” — de sigur că biruința va fi câștigată. Este deci necesar, ca noua orânduire a *învățământului teologic*, care este tocmai la ordinea zilei, să se facă în astfel de condițiuni, în cât să ne dea slujitori ideali, după chipul și asemănarea strălucitului apostol al neamurilor.

Și până atunci însă, cei de astăzi — prin rugăciune și har — vor îngriji de o serioasă *pregătire creștinească* a tinerimii școlare, dar nu prin metode perimate de *mecanizări* odioase, ci prin acele stări de spirit ce le creiază *practica religioasă* și pilda vieții personale a *profesorului*.

Altă cale este *pastorația* credincioșilor în parohii. Fără un *program minimal* și fără un *orar săptămânal*, întocmai ca învățătorul în școală, nici nu putem concepe un adevărat preot. Altarul este catedra sfântă, la care el este *obligat* — sub grele sancțiuni din partea Domnului — să officieze zilnic pentru sine și pășorii săi. Apoi în continuare cercetarea bolnavilor, mângăierea nenorociților, împăcarea certăților, și ca o atribuțiune esențială *vestirea* evangheliei „cu vreme și fără vreme.” Dar mai presus de toate *pilda vieții sale* de „inger în trup.”

Cercurile religioase și *conferințele pastorale*, vor da precădere, în mod constant, chestiunilor importante ale *pastorației* și mai ales a celei *individuale*, atât de neglijate la noi.

Una din problemele mari, ce reclamă o atențiune specială este *pastorația la orașe*. Ea merită o discuțiune amplă a preoților urbani, spre a se stabili contactul sufletesc dintre ei și *clasa noastră cultă*, atât de numeroasă acum, dar prea departe încă de o adevărată viață religioasă. Concentrarea ei sub flamura puternicei organizații a *FOR-ului*, urmărește tocmai acest ideal, însă de sigur sub con-

„Duhul Domnului Dumnezeu este peste mine, căci Domnul m'a uns să binevestesc celor nenorociți; el m'a trimis să vindec pe cei cu inima zdrobită, să vestesc robilor slobozenia și prinșilor de război izbăvirea.”

ducerea Clerului. Cine nu-și aduce aminte de impresia adâncă ce-a lăsat-o în sufletul tuturor, împărtășirea frunțașilor F.O.R.-ului cu Isus Eucharisticul în catedrala dela Sibiu cu ocaziunea mărețului congres din 28 Octombrie a. tr.? Tot așa de gravă ni se pare și păstoria credincioșilor veniți dela țară și stabiliți la *periferia orașelor*, unde ei sunt expuși tuturor curentelor subversive și chiar înstrăinării etnice.

Dar unde rămâne educația religioasă a *tinerimii universitare*, problemă capitală din punct de vedere național și bisericesc, căci mâine acești tineri se vor găsi în posturile de enormă răspundere ale Țării? Ea cere o desbatere amănunțită din partea Clerului și a profesorilor din aceste centre de mare căltură, spre a se ajunge la soluții fericite și rodnice.

În sfârșit, preoți și mireni, trebuie să-și strângă rândurile într'o puternică solidaritate spre a întări și desvolta pretutindeni, la orașe și sate, *credința ortodoxă*, ca temelie sufletească a neamului și pârgăia de existență a României Mari. În același timp însă, trebuie să frângem cu hotărîre toate atacurile fățișe sau ascunse, pe cari adversari năimiți sau dușmani neîmpăcați, îndrăznesc să le organizeze, sub firma *catolicismului dizolvant*, împotriva Bisericii și a Statului nostru *național*.

Iată, câteva din problemele importante, ce ni le pune actualitatea spre meditare și rezolvire.

I. MATEIU

Ortodoxia și Catholicismul.

— Părerile ilustrului filosof
C. Rădulescu Motru. —

„Pe când ortodoxismul se reazăimă pe tradiție, creștinismul celorlalte biserici este fructul contribuțiilor aduse de conștiințele individuale. Această deosebire este plină de consecințe. Ea face din ortodoxism o biserică stabilă, ferită de schisme, și prin aceasta o credință menită să se confunde cu însuși sentimentul național al celui care îl îmbrățișează; pe când catholicismul se pierde în sentimentul vag al universalității, iar pro-

testantismul este un sentiment legat de personalitatea credinciosului.

Ortodoxismul, bazat fiind pe tradiție, găsește în tradițiile fiecărui popor rădăcini naturale, pe care el se ridică din secol în secol mai cu temei; pe când bisericile creștine apusene sunt străine de tradițiile diferitelor popoare și adeseori chiar se dușmănesc cu ele. Biserica ortodoxă devine astfel o adevărată instituție de Stat, prin care se întreține continuitatea națională, cum nu este o altă biserică.”

(„Idea Europeană,” Nr. 136 din 1924).

Din pastoralele de Crăciun ale Arhierilor nostri.

Î. P. S. Mitropolit Nicolae Bălan :

„Dacă astăzi o parte atât de mare a omenirii care trăiește pe acest pământ nu se mai închină chipurilor cioplite, nici „paserilor, nici celor cu patru picioare, nici celor ce se târâsc” — lui Hristos-Mântuitorul e a se mulțumi; dacă creștinii nu-și mai aruncă copiii slăbănogi, dacă femeia nu mai e roaba bărbatului, dacă bătrânii și neputincioșii sunt ajutați și adăpostiți — și dacă lumea peste tot este îndreptată spre mai multă înțelegere frățească, tot lui Hristos i se datorește. Căci prin El a răsărit lumina cunoștinții voii lui Dumnezeu și a drumului spre pacea și fericirea sufletului omenesc.

Și iarăși, dacă mai sunt printre oameni și de cei cari nu se închină adevăratului Dumnezeu, ci amăgitorilor idoli de tot felul, cum sunt iubirea de argint, pizma, furtașagul, pofta de răzbunare, minciuna — și toată ceata patimilor ucigătoare, aceasta nu dovedește decât că în sufletele unora ca aceștia încă nu s'a născut Hristos; că ei nu-și întocmesc viața după porțile Lui, că nu-și dau seama încă de covârșitorul adevăr cuprins în cuvintele Mântuitorului: „Fără de mine nu puteți face nimic” (Ioan 15. 5). Creștinii cari se lasă robiți de păcatele de mai sus, sau de altele asemenea acestora — pot fi creștini cu numele, dar nu sunt creștini cu sufletul. Căci spune slăvitul apostol Pavel în a sa epistolă către Romani (8, 9) „De n'are cineva Duhul lui Hristos, nu este al lui.” Dar duhul acesta nu se vedește decât în gândurile, în vorbele și în faptele creștinului care a așternut în sufletul său ieslea în care să se nască Hristos, și de unde Hristos să-i lumineze toate cărările vieții, ca să poată spune tot cu slăvitul Pavel: „Iată, de acum nu mai visez eu, ci Hristos viază întru mine” (Gal. 2, 20).

De sigur, iubii mei fii sufletești, sfânta noastră biserică vestește aceste adevăruri în toată bună vremea. Le vestește la sfânta liturghie și în predica rostită de pe amvon, în slujbele săvârșite pe la casele creștinilor dreptmăritori, în școală și prin gazetele scrise cu creștinească înțelepciune și cuviință. Omul însă, tulburat de grijile lumesti ce dau năvală asupra lui zi de zi și ceas de ceas, nu le prea aude și nu le prea urmează. De aceea se cuvine ca să-și deschidă sufletul pentru aceste adevăruri și poze dumnezeiești măcar la marile praznice — cum e al Nașterii Domnului — și să-și ia vitejeasca hotărâre de a le urma în viață, spre propria sa fericire de aici și de dincolo. Căci luând această hotărâre vom vedea, cum ca prin minune, se vor coborî asupra noastră darurile vieții celei stinte și ale jertfei dătătoare de viață a Celui născut în Vifleem, vom vedea cum o viață nouă va răsări pe pământ, după cuvântul din Apocalips (21, 5) al sfântului apostol și evanghelist Ioan: „Iată, Eu toate le fac vouă!”

P. S. Episcop Roman dela Oradea :

„Gândul meu se îndreaptă de astădată către steaua care a călăuzit de magi la locul nașterii lui Iisus.

„Iată steaua pe care o văzuseră (magii) în Răsărit mergea înaintea lor, până ce a venit și a stat deasupra, unde era pruncul.”

„Și văzând ei steaua s'au bucurat cu bucurie mare foarte.” (Matei, 20, 9—10).

Fără această arătare luminoasă pe cer magii n'ar fi găsit calea la Vifleem și nici leslea Mântuitorului n'ar fi fost învăluită în strălucire cerească.

Și poporul nostru își are steaua sa călăuzitoare. Sunt tradițiile religioase și naționale, în care s'a intruchipat: credința, gândul, dorințele și nădejile lui. Tradițiile sunt rădăcinile ce leagă neamul nostru de pământul țării, și calea bătorită pe care el continuă viața sufletească a părinților și strămoșilor.

Credința neclintită în Dumnezeu și iubirea de glia strămoșească sunt cei doi stâlpi pe cari s'a rezemat poporul românesc în vâltoarea vremurilor de a rămas pe loc.

Popoarele își păstrează înfățișarea cea dată lor de către Dumnezeu numai câtă vreme țin la tradițiile lor și-și deapănă viața pe firul acelor. Trecutul ni-e martor că poporul românesc n'a putut fi clintit dela locul lui câtă vreme și-a legat viața prin biserică de Dumnezeu, iar prin sudoarea feții sale de glia strămoșească.

Mâini dușmănoase se întind iarăși către pământul sfânt al țării noastre. Stăpânitorii de eri ar vrea să ne bage iară în robie. Pământul acesta însă e al nostru din moși-strămoși. Noi l-am muncit, noi am sângerat pentru apărarea lui și l-am pecetluit cu mormintele strămoșilor. Nu vom da nimănui nici un petec dintr'ânsul. Țara aceasta mândră va fi a noastră până când o vom iubi și ne vom ști jertfi pentru dânsa.

Să ne înălțăm privirea dela cele trecătoare la steaua ce s'a ivit pe cer, să urmăm calea tradițiilor bune ale părinților și strămoșilor, ca luminați de pilda lor să putem ajunge la ieslea unde s'a născut Mântuitorul. Lumina steei să strălucească în sufletul și casa fiecăruia din voi deșteptând nădejile de mai bine, ca astfel cu sufletul plin de lumină să vă puteți bucura cu bucurie mare, ca odinioară magii dela Răsărit, de mântuirea adusă lumii prin Fiul lui Dumnezeu.”

„Și tu Betleeme Efrata, măcar că ești prea mic între cetățile de căpetenie ale lui Iuda, totuși din tine îmi va ieși cel ce va lipăni peste Israel și a cărui obârșie se suită până în vremuri străvechi, până în zilele veciniei.”

Michca, 5, 1.

„Iată, Eu stau la ușă și bat; de va auzi cineva glasul Meu și va deschide ușa, voi intra la el și voi cină cu el și el cu Mine.”

Apocalipsa, 3, 20.

Conferințe preoțești și cercuri religioase.

Intrunirea de toamnă a preoților din tractul Aiud, s'a ținut în ziua de 8 Decembrie 1934, în parohia centrală Aiud. Conform programei stabilite, preoții se întrunesc în capela parohială. La ora 10 se slujește un Te-Deum. La urmă se cântă Împarate Ceresc. Urmează cuvântul de deschidere al p. prot. I. Pop. Salută preoțimea și află întrunirile în conferințe ca mijloace de întărire a zelului apostolesc. Privitor la tema conferinței, constată că preoțimea ardeleană dinainte de război, a avut în viața națională un rol politic important și folositor. În situația postbelică, preoțimea să se mențină în linia tradițională ca factor conducător al poporului, activând în politică, cu demnitate, urmărind binele general. Declară conferința deschisă, constatând 17 preoți prezenți iar absenți 4. După aceea pr. Savu Savu-Uioara, referent principal, citește raportul său asupra temei: „Preotul și politica” Părerea sa este că preotul să activeze în politică însă cu demnitate, fără să devină un rob al clubului. Din studiul rapoartelor pre-

zentate, asemenea constată cu câteva excepții, părerea generală, că preoțimea nu se poate retrage din viața politică, însă să aibă o ținută demnă și hotărâtă luptând pentru cauzele mari ale neamului.

Din discuția amplă a temei, Conferința concludă, că preoțimea să facă politică înțeleaptă și patriotică, atașându-se în grosul ei acelor formațiuni politice, cari au la bază ideea națională și creștină.

Se mai decid următoarele: 1. Pregătirea premilitară a tinerimii să aibă la bază educația religioasă, respectându-se îndeosebi oarele de slujbă religioasă (Dumineca).

2. Sf. Sinod să rezolve urgent problema recăsătoririi preoților văduvi.

3. Se aderă la ideea pensionării preoților de către Stat.

4. Se fixează pentru pelerinajii religioase următoarele parohii din protopopiat: Mănăstirea Râpa-Râmetului, Geoagiul-de-sus II, Măgina și Ciunga.

Conferința se închide la ora 1 1/2.

D.

Reorganizarea învățământului teologic.

— Cuvântul Î. P. S. Patriarh Miron, rostit la Seminarul Nifon. —

„In ceea ce privește reorganizarea învățământului seminarial, de care a amintit părintele director, trebuie să precizez că este o veche preocupare a Sfântului nostru Sinod. Eu ca Patriarh am pus dela început necesitatea îndreptării învățământului seminarial și toate aceste școli să fie trecute sub conducerea Bisericii. În nici o altă țară din lume, nu se mai găsește această situație paradoxală, ca școlile pregătitoare de preoți, să nu fie sub conducerea Bisericii respective.

Astăzi la Ministerul Instrucțiunii stă închis un al patrusprezecelea proiect pentru reorganizarea întregului învățământ teologic, întocmit de Sf. Sinod. Motivul este că nu interesele instituției sunt ținute în seamă, ci alte interese despre care nu se poate vorbi. Dar după cuvântul Sf. Scripturi, nădăjduim că se va împlini și cu noi ceea ce Domnul a spus: „Cel ce rabdă până la sfârșit se va mântui”. Poate că Dumnezeu în tainele providenței sale divine, ne pune și pe noi la încercări de felul acesta.

De aceea am dispus în proiect reorganizarea și a învățământului seminarial, în cadrul învățământului teologic în general. Seminariile trebuiesc transformate în licee confesionale, ca absolventul să-și poată da bacalaureatul și să poată merge unde este chemat de propria sa vocație, într-una din ramurile învățământului superior.

Și aici în învățământul superior teologic sunt multe lacune, ce-l fac impropriu de a pregăti preoții pe care-i așteaptă Biserica noastră. Nu cresc în atmosfera prielnică pentru preoție.

În actuala atmosferă universitară, studenții vor să conducă pe profesori, ei vor să aibă directiva, nerespectând tradiționalele trepte conducătoare. Aceasta este o situație de perversiune sufletească. Deci această atmosferă a studențimii universitare nu poate fi prielnică unor tineri ce se pregătesc pentru preoție.

Academiile teologice din Ardeal sub acest raport, sunt mai fericit organizate. Ele își au pe lângă cursurile teologice, căminul teologic care cuprinde pe toți studenții teologi și-i obligă a trăi ca interni regimul vieții educative-creștine, proprie pregătirii unui candidat de preoție. Tinerii bacalaureați veniți la o Academie teologică, vin mânați de propria lor vocație și nu constrânși de o diplomă de Seminar cu drepturi restrânse. Academiile se pot generaliza ca instituții teologice proprii, nu numai instrucției teologice, ci mai ales educației religioase morale, de care se simte astăzi nevoie mai mult ca oricând.

Facultățile teologice pot rămâne și pe mai departe școli superioare în învățământul universitar, la care s'ar face știință teologică și ar ocupa nu numai pe tinerii teologi ce se specializează, ci și pe studenții celorlalte facultăți atrași de interesul pentru cunoașterea diferitelor probleme religioase.

În chipul acesta cred că fără să năruim ceea ce a fost bun în trecutul învățământului nostru teologic, vom adapta organizarea învățământului teologic cerințelor pedagogice-creștine ale timpului, ca și urgentele nevoi ale Bisericii și neamului nostru.”

Vom reveni și noi asupra acestei probleme capitale, ce-și așteaptă rezolvirea de atâta vreme.

BUCURIE ZADARNICĂ

„Unirea” reproduce cu vădită satisfacție în numărul ei dela 5 l. c. articolul lui Mussolini din „Figaro” despre „Biserica și Stat.”

De ce? Evident pentru, că găsește acolo un pasagiu contra teoriei „Bisericii de Stat” și deci contra ortodoxiei noastre. Iată cuvintele lui Mussolini: „Trăznaia de a crea o Biserică de Stat, ori de a aservi Statului o religie mărturisită de quasi totalitatea Italianilor, nu a trecut nici odată prin ceace s'ar putea numi anticamera creierului meu.”

Și totuși bucuria blăjenilor este pripită. Căci iată ce spune Tratatul politic celebru, încheiat de Mussolini cu Sf. Scaun în 11 Februarie 1929,

chiar la art. 1: „Italia recunoaște și afirmă din nou principiul, consacrat în articolul întâi al Statutului Regatului dela 4 Martie 1848, în virtutea căruia religionea catolică, apostolică și romană este singura religione de Stat.”

Așa dară nici decum „trăznaie”, ci o realitate înțeleaptă, consfințită în cea mai solemnă din convențiunile politice ale vremii.

Și iată, cum graba strică treaba pe la Blaj. Pe noi în schimb ne-a amuzat boroboafa micilor adversari ai ortodoxiei. De aceea le-am și iertat intențiunea piezișă, care i-a îndemnat să sacrifice 3 coloane de gazetă pentru articolul Ducelui.

Instalarea noului paroh din Teiuș.

La împlinirea unui deceniu dela înființarea parohiei ortodoxe române în Teiuș și după munca de organizare titanică a fostului preot dl Vasile Bărluț, azi primpretor al plasei Teiuș, Duminecă la 16 Decembrie a. c. a avut loc instalarea noului preot părintele Ioan Puia, în această fruntașă comună bisericească.

Sfânta Liturghie a fost săvârșită de păr. protopop Iosif Pop al Aiudului și nou alesul paroh. După invocarea Duhului Sfânt, păr. protopopieru a rostit o frumoasă, plină de înțelepciune și adânc simțită cuvântare, despre simboalele evangheliei, crucii și cheilor bisericii.

A răspuns noul paroh, ținând o cuvântare bisericească de program, asupra rostului ce înțelege să aibă ca slujitor al altarului în veacul de azi și într'o parohie bine consolidată ca a Teiușului.

Prin claritatea expunerii, frumusețea și căldura ideilor, prin calmul cuvântului, străbătut de nota curajului creștin, tânărul nostru părinte sufletește, ne-a fixat sufletele de al său, cu cele mai frumoase nădejdi de izbândă în munca pastorală a Sfinției Sale.

I-a urmat cuvântarea dlui Vasile Bărluț. Ca totdeauna, profund impresionant, cu o elocință vrednică de admirat, a expus motivul moral

care l-a determinat să părăsească slujba sfântului altar, dar nu și pe cea a amvonului bisericesc, de unde va rămâne același propovăduitor al Evangheliei Mântuitorului, care a fost, cu păstrarea și respectul adevărilor de credință așezate în temelie și structura bisericii Mântuitorului Iisus Hristos.

Solemnitatea a fost înălțată în chip deosebit prin prezența dlui Lt. Colonel George Florin Petrescu, parohianul de onoare al Teiușului, demnitate bine meritată pentru munca și ajutorul dat acestei biserici.

D-sa a rostit o cuvântare plină de inimoase îndemnuri și sfaturi către noul paroh. Au mai vorbit mirrenii fruntași Ștefan Ionescu și Gh. Măglașiu.

Răspunsurile liturgice au fost date de frumosul cor mixt al parohiei, sub conducerea dlui Nicolae Repede, funcționar în Teiuș.

La sfârșitul solemnității, poporul dreptcredincios al enoriei s'a fotografiat în fața bisericii, având în față pe P. On. dl Iosif Pop, protopop, noul și fostul paroh, episcopii bisericii dl pretor Vasile Pop, Iulian Pop ajutor de primar și George Raica.

Asistența întreagă a luat parte la masa comună, oferită în localul școlii primare de către preotul nou instalat.

Rap.

INCORIGIBILII DELA BLAJ

Redactorii „Unirei”, așa imberbi cum sunt, nu se astâmpără. De anul nou, ei își afișează aceeaș cartă de vizită, insolentă și provocatoare, ce a trezit desgustul conștiințelor românești. Într'o vreme, când nimenea nu-și bătea capul cu existența lor mălăiață, dumnealor organizau la gazetă spectacole de circ împotriva Bisericii ortodoxe. Asta spre a se afla în treabă, și a lua note bune la conduită din partea patronilor. Abia târziu, când începuse să se îngroașe gluma, am fost siliți și noi să le aplicăm câte-o mică corecțiune.

N'a folosit la nimic. Dimpotrivă se doreau după scandal gazetăresc. Și s'a pornit avalanșa invectivelor, pe tipic vulgar de suburbie impură,

stropind cu patimă catolică tot ce este ortodox, instituție și oameni. Iată titluri din proza lor: „prozelitism revoltător”, „ura dominantă”, „autorii războiului confesional”, „asmuțare bizantină”, „negativismul ortodoxiei ardelenice” — ca să ne limităm numai la prim-articole. Credeam, că sărbătoarea nașterii Domnului le va fi potolit puțin acest primitivism confesional. A fost o iluzie. Ei deschid noul an al „Unirei” cu un mare editorial botezat prăpăstios: „Otrava dominantă”, urmat de o serie de subtitluri, ce amintesc reportagiile criminale. Victimele acestui asalt nesăbuit sunt doi eminenți profesori ai Universității Ardealului: dnii Sextil Pușcariu și Onisfor Ghibu. Ei sunt fă-

cuți cu ou și cu oțet pentru motivul, că cel dintâi a dat un interview, în termeni civilizați, relativ la problemele ortodoxiei ardelenice, iar al doilea fiindcă ține conferințe publice, în cari condamnă „Acordul dela Roma”

Iată, unde am ajuns: doi mari savanți ai neamului târâți prin no-roaiele tuturor injuriilor, pentru sim-

plul motiv că sunt buni ortodocși și nu jură pe blazonul Sf. Scaun. De cine? De oarecari redactorași, cărora le lipsește cea mai elementară însușire socială: buna educație. Oare I. P. S. Vasile nu este aplicat să le-o impună? Căci, în ce ne privește știm cum să pedepsim pe acești lărmuitori cavaleri ai necuviinței.

INFORMAȚIUNI

Boboteaza în Cluj. Praznicul sf. botez al Domnului s'a săvârșit și de astădată în cadrul solemnității obicinuite din anii trecuți. La ora 9 dimineața s'a oficiat în Catedrală sf. Liturghie, de către un sobor de preoți, fiind de față autoritățile civile și militare, în frunte cu dl general C. Motaș, comandantul corpului de armată și dl prof. N. Drăganu, primarul orașului. După terminarea liturghiei la ora 11 a. m., mulțimea credincioșilor s'a încolonat în frunte cu Clerul, o companie de onoare cu drapelele, muzica regim. 83 inf., și corul Academiei, străbătând în procesiune piața Coza Vodă, Str. Regina Maria, Str. Memorandului și Str. Șaguna până la riul Someș din parcul orașului. Aici, pe estrada anume întocmită s'a făcut slujba sfințirii apelor de către însuși P. Sf. Episcop Nicolae înconjurat de Clerul Catedralei. În momentul culminant artileria a tras de pe Cetățuie 21 salve de tun. Cu tot gerul mare, a asistat la ceremonie un public numeros, care la sfârșit a primit botezul din partea P. Sf. Episcop și a celorlalți preoți. Apoi procesiunea s'a înapoiat iarăș la Catedrală.

Știri interesante despre Sf. Scriptură. Cercetători pasionați au făcut diferite numărători în Biblie și au constatat că ea cuprinde numele lui Iehova de 6855 ori, că are 66 cărți, 1189 capitole, 480 litere. Iată o muncă ce reclamă atențiune și răbdare deosebită.

Dar pentru Catedrală. Dl medic Dr. Aurel St. Stoianovici și soția sa din Abrud, au dăruit pentru Catedrală o prea frumoasă coperitoare de masă, pentru care și pe aceasta cale exprimăm sincere mulțumiri.

Proiecte de legi bisericești. În sesiunea actuală dl Al. Lapedatu ministrul Cultelor și Artelor va supune Parlamentului spre dezbateră următoarele proiecte de legi:

1. Proiectul pentru pensionarea preoților.
  2. Proiectul pentru improprietărea Mănăstirii Neamțu cu pădurea „Vatra Mănăstirii.”
  3. Proiectul pentru stabilirea normelor de salarizare a Clerului ortodox și minoritar.
- Aceste proiecte au deosebită importanță, venind la timp

să rezolve chestiuni fundamentale, cum sunt ale salarizării și pensionării Clerului. Ele sunt pietre de hotar în viața Bisericii. Vom reveni.

O monografie frumoasă. Zilele trecute a eșit de sub tipar lucrarea dlui prof. I. Lupaș despre „Răscoala țaranilor din 1784”. Și până vom reveni asupra ei mai pe larg, ne grăbim să-i vestim apariția și să spunem că este una din cele mai splendide cărți ale vremii noastre. Eminentul academician a dat o sinteză neîntrecută a mișcării naționale și ortodoxe de acum un veac și jumătate. Suntem mândri, că această operă a eșit din condeiul marelui învățat al Bisericii noastre.

„Viața Ilustrată.” Cu un sumar bogat și variat, frumoasa revistă din Sibiu, intră în al doilea an de viață. Treptat ea a evoluat mereu, reușind să dea cititorilor pagini literare și de îndrumare sănătoasă, cu informațiuni și cronici bogate, cu acele numeroase ilustrații, privind în deosebi actualitatea, cari fac revista atât de plăcută și atrăgătoare. O atențiune specială s'au dat problemelor ortodoxe și de educație familiară, într'o epocă atât de frământată ca a noastră. FOR-ul se poate mândri cu o asemenea revistă, care-i aduce eminente servicii în opera urmărită. Este firesc deci, ca „Viața Ilustrată” să fie susținută și abonată de toate familiile intelectuale ortodoxe. Mai ales, că abonamentul de 200 Lei este destul de redus. Invităm Clerul și fruntașii mirreni să-i dea tot sprijinul, făcând propagandă pentru răspândirea ei.

Clujul cu 100.000 de locuitori. După statistica orașenească din anul trecut, dela biroul populației, în Cluj sunt: Români 43.000, Unguri 39.000, Evrei 12.000, Germani 3.000, alte neamuri (sârbi, slovaci, bulgari, țigani), 3.000. Statistica noastră parohială cu 5 parohii fiecare cu câte 4000 suflete, afară de Dâmbul-rotund, unde avem sigur 4—500 suflete, arată, că românii ortodocși ar fi 20.500 iar uniții cu românii din Mănăstur laolaltă ar fi 22.500 suflete. Ortodocșii au sporit prin numărul cel mare al intelectualilor, cari s'au așezat în Cluj, în oficii, iar uniții prin afluența țaranilor din satele din jur în majoritate unite, cari au venit ca muncitori, servitori și în alte ocupațiuni, cari le ofer existență.

Episcopi catolici contra Franței. Ziarele anunță, că în ținutul Saare, episcopii catolici germani s'au pus în slujba lui Hitler, făcând propa-

gandă printre credincioșii lor să voteze în ziua de 13 I. c., pentru Unirea cu Germania. Comisiunea plebiscitară a fost silită să adreseze numiților episcopi o scrisoare de reprobare. Iată cum pacifică națiunile catolicismul „supranațional.“

O misiune bisericească sârbă la noi. O delegație trimisă de patriarhul Várnava al Iugoslaviei și compusă din P. S. episcop Ireneu de Novisad și Dr. Ianici, fost ministru de culte, se găsește de câteva zile în București, cu misiunea de a discuta cu delegații Patriarhiei române chestiuni ce privesc cele două biserici, precum și chestiuni ce privesc ortodoxia în general.

Delegația este găzduită la I. P. Sf. Patriarh, care a dat în onoarea ei mai multe dejunuri, la care au fost invitați și profesorii Facultăților noastre de teologie, care fac parte din comisiune.

Delegația iugoslavă a vizitat instituțiile bisericești din București și im-

prejurimi între care mănăstirile Țigănești și Cernica.

La aceasta din urmă, delegația s'a interesat în special de organizarea seminarului monahal, pe care a găsit-o excelentă.

Oaspeții au fost conduși de păr. P. Comerzan, consilier patriarhal, care le-a dat explicațiile necesare.

Soartea tristă a uniților din America. „Telegraful Român“ din 6 I. c., publică un articol semnat de preotul A. Marcovici, care aduce știri dureroase despre românii uniți din Statele Unite. Episcopii catolici sub a căror jurisdicție sunt puși încă dinaintea de război, le ia pur și simplu bisericile zidite cu sudoarea lor de țărani, pe preoții români îi alungă, numind străini în locul lor. Preoții împreună cu credincioșii protestează energic împotriva acestor samavolnicii fără pereche. Dar cine-i aude pe acești nenorociți, dați bisericește pe mâna străinilor, chiar cu învoirea autorităților episcopicești din patrie?

zumatele translatorului oficial. În afară de aceste debateri, cartea mai cuprinde contestațiile și recursurile numeroase prezintate de acuzați în proces.

Prin aceste două volume de peste 1000 pagini, dl I. P. Papp a pus la îndemână cercetătorilor cel mai prețios material documentar cu privire la faimosul proces al Memorandului. Tot din grija pentru trecutul nostru, domnia sa a depus dosarele originale în păstrarea Academiei Române.

Traducerea, atât de grea din limba maghiară curială, este satisfăcătoare. Dl I. P. Papp merită toată recunoștința pentru o muncă pe cât de ingrată, pe atât de importantă în domeniul istoriei noastre politice și naționale. Ea este și un omagiu adus amintirii marilor luptători, dela a căror condamnare s'au împlinit în primăvară tocmai 40 de ani.

Recomandăm călduros tuturor intelectualilor români opera meritoasă a vrednicului magistrat din Cluj.

„Viața Ilustrată.“ An. I. Nr. 10
Director Nic. Colan. Sibiu. Abonament anual 200 Lei. E un frumos număr de Crăciun, bogat ilustrat, de astădată și cu fotografiile colaboratorilor. Semnează Nic. Colan, Gr. Marcu, Dafna-Blagoiana, Al. Lascarov-Moldovanu, Em. Cioran, Nic. Vonica, I. Gr. Opreșan, Dr. Gh. Preda, Ing. Gh. Brânduș, Victor Lazăr, Dr. Eugen Nicoară, Horia P. Petrescu, Dr. Eugen Dobrotă, P. Drăghici, Il. V. Felea ș. a.

Editată sub auspiciile F.O.R.-ului revista din ce în ce mai bună, merită să intre în toate familiile noastre.

„Revista Teologică.“ Nr. 11—12 pe 2934. Conține: N. Colan: Licența Academiei teologice; I. Lupaș: Miron Costin și concepția lui filozofic-religioasă despre istorie; D. Stăniloae: Metafizica lui Lucian Blaga; S. Cădea: Pedepșa depunerii din Cler; Dr. N. Neaga: Prof. Vasile Tarnovschi; Gr. Marcu: Biserica ort. în țările balcanice. — O bogată cronică despre mișcarea literară și bisericească.

„Țara Bârsei“. Anul VII. Nr. 1. Brașov. Str. Murășenilor 22. Director Ax. Banciu. Cuprinde: N. Iorga, Între Brașov și Câmpulung. A. Sacerdoțeanu, Andreanum și alte acte. Al. Ceușianu, Cronica evenimentelor din 1848 de prot. Șt. Branea. V. Branisce-Căliman, Cincinat Pavelescu. Dr. Ilie Dăianu, Amos Frâncu și Avram Iancu. A. P. Bănuț, Zaharia Boiu. R. Dehmel-S. B. Clopotele de Crăciun. Al. Lascarov-Moldovanu, Flori de lumină. D. Olariu, Cântece către tine. Ec. Pitiș, Sufletul măicuții. V. Netea, Moment. A. P. Bănuț, Cugețări. H. V. Petrescu, Pe ce lume trăim? S. Tamba: Din stânga și din dreapta. Dări de seamă. Revista este scrisă în spirit sănătos, de adevărată educație sufletească și națională. Este una din podoabele Ardealului românesc. Și de aceea merită cel mai larg concurs material din partea tuturor. Abonament anual 260 Lei.

POSTA REDACȚIEI

Dr. E. N., în Reghin. Lasă-i să se speire și să tipe. Simbriștii Vaticanului dela „Unirea“ nu sunt împăcați nici cu licențații cari vor păstori în Maramurăș. Fiindcă fug oițele din staulul păr. ordinar Alexandru dela Baia. Și e normal așa; cele puține și rătăcite se întorc la turma cea mare ortodoxă de 13 milioane. Dar valeții de pe Târnavă, furioși pe asemenea evidente, derajiază și fac umor de periferie cu paranteze deplasate. Atâta-i ține obrazul și pe ei.

Nr. 8362/1934.

COMUNICAT

Sf. Sinod ne aduce la cunoștință următoarele:

Un grup de prieteni din Paris ai d-lui profesor N. Iorga, au tipărit prin colaborarea multora dintre istoricii Franței și dintre cei din țările în care se întrebunțează limba franceză, o lucrare închinată domniei sale în semn de stimă și simpatie, intitulată: „*Melanges Nicolas Iorga*“.

Noi, având în vedere personalitatea d-lui profesor N. Iorga și contribuția sa în domeniul istoriei Bisericii noastre ortodoxe române, socotim o datorie a recomanda procurarea acestui volum de omagiu, închinat unui distins fiu al neamului și al Bisericii române, de către străini.

Costul volumului este de 1000 Lei și se poate procura prin Consiliul Central Bisericesc, București, Str. Antim Nr. 29, trimițându-i prețul cărții.

Cluj, la 11 Decembrie 1934.

Consiliul eparhial.

Nr. 7149/1934.

(25) 3—8

Concurs din oficiu.

Pentru îndeplinirea postului de paroh în parohia nou înființată din *Câmpia-Turzii*, publicăm concurs cu termen de 30 de zile.

Venitele sunt:

a) Salariul dela Stat;
b) Remunerația lunară de 1000 Lei, locuință și încălzit, oferită de Industria Sârmei în schimbul catehizării ucenicilor și elevilor ortodocși dela școlile primare, eventual și lucru în birou;

c) Porțiunea canonică de 7 jugăre dela filia *Poiana*, până devine materă.

Reflectanții trebuie să aibă pregătire pentru parohii de cl. I, să fie buni cântăreți și buni oratori.

Pentru de a face cunoștință cu credincioșii, se vor prezenta în capela noastră din *Câmpia-Turzii*, pe lângă prealabila încunoștințare a protopopului concernent, și vor celebra, eventual cânta și cuvânta.

Se mai cere, ca să facă cunoștință și cu conducătorii dela Industria sârmei din localitate.

Petițiile le înaintează la Consiliul eparhial în termenul precizat.

Cluj, la 15 Decembrie 1934.

Nicolae, Episcop.

Nr. 758/1934.

(26) 3—8

CONCURS

Pentru întregirea postului de paroh din parohia *Pâniceni* protopopiatul Huedin, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „*Renașterea*“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Casă parohială cu supra edificatele de lipsă.
2. Sesiune parohială, 22 jug. 80 stânjeni.

3. Stola uzitată.
4. Întregirea dela Stat conform coalei B) și a cvalificațiunii celui ales.

Reflectanții la acest post își vor înainta cererea cu documentele prescrite subsemnatului oficiu, iar cu prealabila noastră încunoștințare se vor putea prezenta în parohie pentru a cânta, respective a celebra și a face cunoștință cu poporul.

Concurenții au să prezinte act de învoire dela P. S. Sa Episcopul nostru, fără de care nu vor putea fi luați în candidare.

Huedin, la 10 Decembrie 1934.

Oficiul protopopesc ort. rom. în conțelegere cu Consiliul parohial din *Pâniceni*.

Aurel Muntean, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.

CĂRȚI ȘI REVISTE

Autorii cari doresc să li se anunțe lucrările și să li se facă recenzii sunt rugați a trimite câte un exemplar la redacție, însă pe numele directorului nostru.

*

Biblioteca F. O. R. Arad.

1. *Episcopul Grigorie Comșa*, Te-meuriile biblice și canonice ale apostolatului laic. Arad. 32 pagini. Preț 3 Lei.

2. *Iosif Moldovan*. Revoluția lui Horia, Cloșca și Crișan. Arad. 79 pag. Preț 20 Lei. Aceste două broșuri au apărut în biblioteca „F.O.R.“, tipărită de secția Arad. Așadară după Cluj, Sibiu, Caransebeș, iată și a patra organizație eparhială, care ține să dea această probă culturală a existenței sale. Faptul cinstește pe inițiatori. În cea dintâi broșură, P. S. Grigorie aduce dovezi din Sf. Scriptură și din canoane în favoarea propovăduirii mirenților: tot acolo vorbește în partea finală despre citirea Bibliei. A doua broșură este închinată aniversării unui veac și jumătate dela moartea lui Horia, Cloșca și Crișan. Autorul, care este însuș președintele F.O.R.-ului dela Arad, arată într-o expunere caldă, că revoluția celor trei martiri a fost provocată nu numai de motive sociale, ci și religioase, iobagii români fiind perzecați și pentru ortodoxia lor străveche, la care nu înțelegeau să renunțe odată cu capul. Sperăm că în broșurile următoare se vor desvolta subiectele cuprinse în programul tipărit al F. O. R.-ului, care îmbrățișează mai mult viața religioasă a intelectualilor noștri.

*

1. *Dr. C. Corneanu*, Am găsit pe Domnul. 80 pagini. Caransebeș.

2. *C. Rudneanu și Nic. Corneanu*, Creștinism și ortodoxie. 32 pagini.

3. *Dr. M. Grosianu*, Justiția antică și judecarea lui Hristos. 44 pag.

4. *Dr. C. Corneanu*, Dr. Alex. Mocioni. 32 pagini.

Toate aceste 4 broșuri fac parte din biblioteca F.O.R.-ului secția Ca-

ransebeș. Iată un eveniment cultural, ce merită să fie semnalat cu toată bucuria. El dovedește, că la Caransebeș fruntașii ortodocși au îmbrățișat cu căldură și pricepere, idealurile F.O.R.-ului, căutând să le servească și prin editarea unei biblioteci bine gândite. Cele patru broșuri, eșite până acum, tratează subiecte de real interes pentru mirenii cărturari, îndeosebi problemele religioase, desvoltate cu competență de către distinsul președinte al F.O.R.-ului bănățean dl *Dr. C. Corneanu*.

Iată activități, cari merită să fie subliniate, fiindcă ele probează vitalitatea „*Frăției ortodoxe române*“ și contribuie efectiv la întărirea Bisericii noastre.

*

Serbările jubilar din 11 Noembrie 1934 la împlinirea a 150 ani dela punerea pietrii fundamentale la Biserica „*Adormirea Născătoarei de Dumnezeu*“ din Oradea (biserica cu lună) azi catedrala ortodoxă română. Oradea. 1934. Tipografia eparhială. 84 pagini.

Într-o broșură elegantă și frumos tipărită, Episcopia noastră dela Oradea a ținut să eternizeze impresionanta aniversară a unui eveniment bisericesc, de hotărâtoare importanță pentru Românișmul dela Vest. Ne-o spune însuș P. S. Episcop-martir Roman: „de nu era această biserică în veacul sacrificiului pentru neam și lege, Oradea n'ar aparține astăzi României Mari, în lipsă de români.“ La sfârșit se dau scrisori și telegrame de felicitare, cum și articole de slăvire. Este o lectură, ce înalță mândria noastră de Români și ortodocși.

*

I. P. P. Procesul Memorandului Românilor din Transilvania. Acte și date. Vol. II. Cluj. 1934. 499 pagini.

După volumul întâi, eșit de sub tipar în anul trecut, autorul care este distinsul președinte dela Curtea de Apel din Cluj, dl *I. P. Papp*, ne dă acum și ultimul volum al lucrării sale cu privire la procesul Memorandului. El cuprinde procesul verbal al debaterilor principale din cele 17 zile, redat după notele stenografice. Cuvântările acuzaților și pledoariile apărătorilor sunt prinse însă destul de sumar, căci stenografiile ungueri, neștiind românește au notat numai re-